

HERTZBERG, RAFAËL

Seger : berättelse / af Qvasimodo : (inhemskt original)

Helsingfors
1883

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

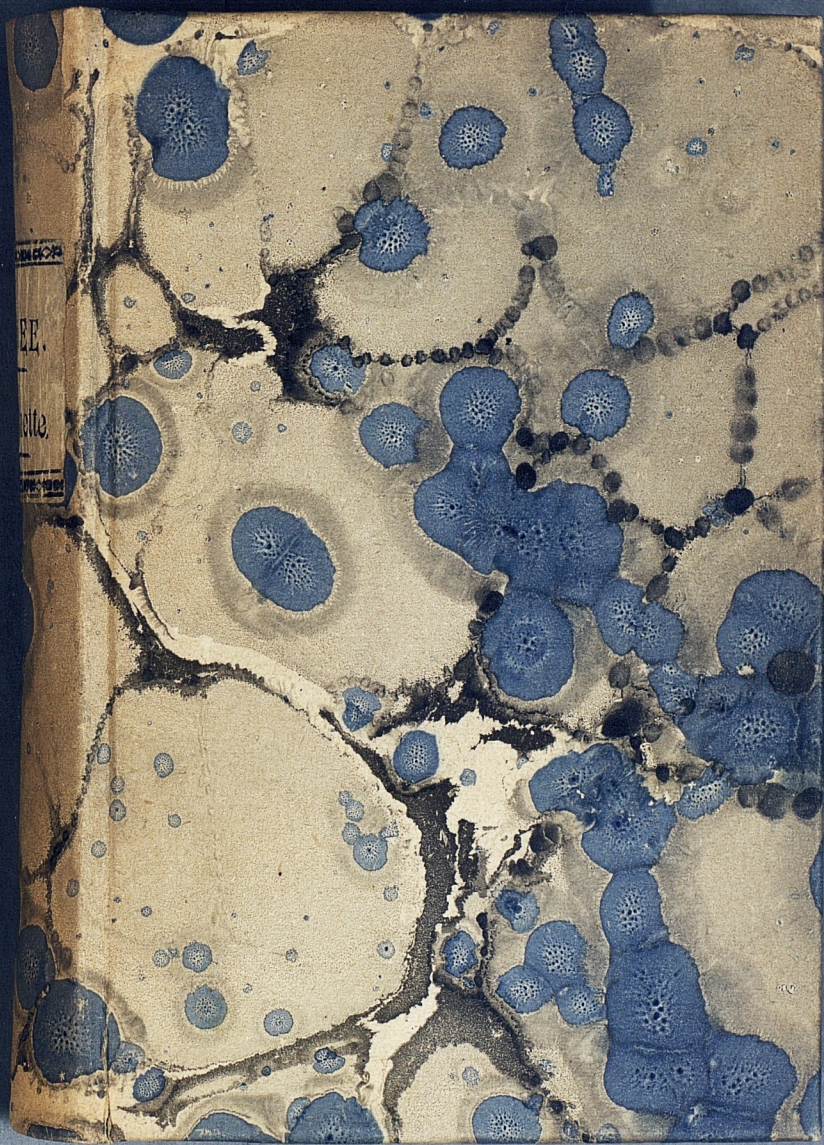
Villkor för användning

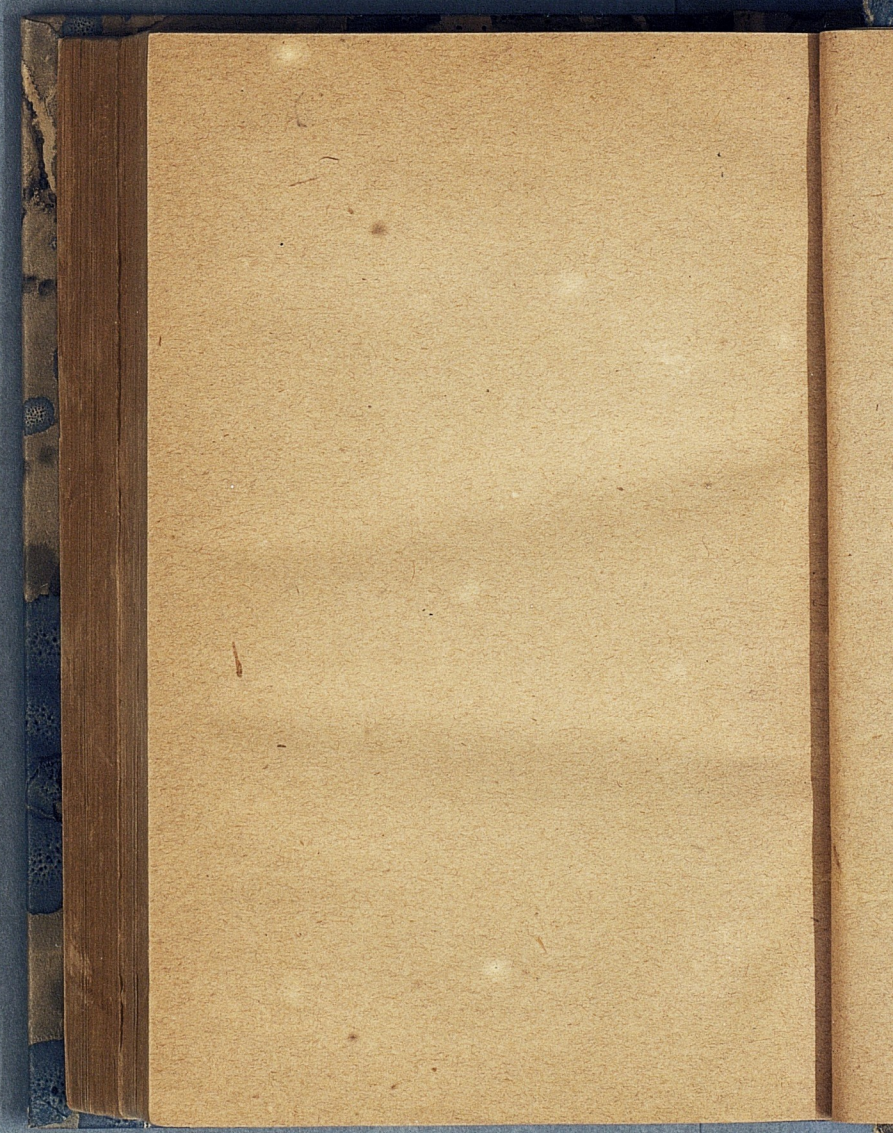
Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken. EOD erbjuder åtkomst till digitaliserade dokument enbart för personlig, icke-kommersiell användning. För annan användning vänligen kontakta biblioteket.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.
Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu>

SEGER.

BERÄTTELSE

AF

QVASIMODO.

Rafael Hertberg

(Inhemskt original.)

HELSINGFORS.

HELSINGFORS DAGBLADS TRYCKERI,

1883.

REVISED

1850

1850

1850

1850

s
l
s
l
s
c
c
s
s
c
r
v
t
s
l
r
c
l
c
s
l
r
t
r
l

En vacker eftermiddag i maj månad mot slutet af 1860-talet anlände t. f. kapellanen Oskar Berg till Leppälahti kapellansbol för att tillträda sin nya tjänst. Tjänstens ordinarie innehafvare hade någon tid förut dött och till dess den hunne åter i laga ordning besättas, hade domkapitlet förordnat en af sina disponibla »skjutshästar» att under ledigheten sörja för den lilla kapellförsamlingens andliga behof.

Oskar Berg var en ung man af inemot trettio års ålder. Han var af medellängd, magerlagd och med ett något sjukligt utseende, som dock motvägdes af ett uttryck af kraft och sjelfmedvetenhet såväl i hållning som anletsdrag. Ansigtet var oregelbundet, men intelligent och ögonen, som lågo en smula djupt, voro tankfulla och vänliga. Hela hans person och uppträdande för öfrigt var vinnande och bar en prägel af bildning och humanitet.

När Oskar Berg i sin anspråkslösa bondkärra, med skjutsgossen vid sin högra sida och en koffert samt några askar och nattsäckar bakom sig på kärrbottnen, körde in till kapellansgården, helsades han vid grinden välkommen af en gammal, krokryggig och hvithårig gubbe. Det var kapelletts klockare, som ville vara den förste, som tog emot den nye själasörjaren. I en snygg, blårutig bomullsnäsduk hade han en ost och en kaka bröd; det var hans anspråkslösa och välmenta väl-

komstgåfva, likasom det i allmänhet är allmogens sed att, då man besöker presten, hafva med sig en »föring» af ost, bröd, ägg, smör o. a. d. — en kvarlefva från de forna tidernas patriarkaliska förhållanden mellan församlingen och dess lärare.

Sedan den gamle klockaren följt den nykomne in i kapellgårdens anspråkslösa karaktärsbyggnad och tillhandagått som medlare vid anordningarne för hushållet — den förre innehafvaren af tjensten hade nemligen varit ogift och gården var nu öde och tom, så när som på några drängar och pigor — tog han åter afsked, med en vänlig antydan, att det vore lika kärt som hedrande för honom, om den unge herrn någon gång ville komma och se, huru han hade det.

Oskar Berg var nu ensam i sitt nya hem. Han gick fram till ett fönster, öppnade det och insöp, lutad mot fönsterposten, i djupa drag den friska aftonluften, blandad med doft af nyss utslagna björklöf. Invid byggaaden var en liten trädgårdstappa med fyrkantiga, af förvildade stickebärsbuskar omgifna potatisland och här och der ett gammalt äppelträd samt några yfviga grupper af vanvårdade syrener. Hela trädgården var för öfrigt inkräktad af nästan manshögt ogräs, hvars vissnade kvarlevor från fjolåret ännu stodo och skröpade, under det att gula smörblommor med pluralitetens rätt tagit de af en rensande kratta aldrig besvärade gångarne i besittning. Nedanför trädgården drog en broddåker sina jemna gröna tegar ned till stranden af den vik, efter hvilken det lilla kapellet hade sitt namn.

Lugn och jemn utbredde sjön sin klara, af holmar och skogbevuxna stränder bekransade yta, i hvilken kapellet på en kulle vid stranden belägna rödmålade träkyrka afspeglade sig så tydligt, att man, då sjön var alldeles spegellugn, såsom nu, kunde se den upp och nedvänd i vattnet. Här och der på stränderna syntes gråa bondgårdar med sina åkrar, af hvilka ena hälften var sådd och stod i vacker växt, under det den andra hälften låg i träde och visade den lerblandade myllans gråbruna färg. På en brygga vid stranden låg en gammal gumma på knä och sköljde några klädestrazor. På grangårdens åker spände en i skjortärmarna klädd dräng ett par oxar från plogen, som han låtit stanna midt i fåran vid första slaget af aftonklämtningen, hvars nio dallrande slag som bäst förklingade i rymden, förkunnande att dagen och dagsarbetet voro till ända.

Sedan Oskar Berg en stund betraktat den fridfulla, leende tafan, vände han sig från fönstret, för att nu ställa i ordning sitt hem. Midt på golfvet stod hans koffert med nattsäckarne och askarne omkring sig. För resten var salen alldeles tom, ty den afidne pastorns möbel hade blifvit sålda på auktion. Ej ett bord eller en stol fans i detta rum, som skulle stuckit af mot de i något urblekt mönster tryckta, gråaktiga tapeterna, mot hvilka den stora hvitrappade, af inrökning ofvanom mynningen sotade kakelugnen lutade sig med ett utseende af lidande och stilla undergifvenhet. Dörren till farstun stod öppen, och genom den syntes en del af gårdsplanen. En

kalf, som gått och betat bland ogräset och smörblommorna stod nu vid trappan och nosade på kvarlevorna af det hö, hvarmed skjutsghossen undfagnat sin häst efter resan. För öfrigt syntes ej någon lefvande varelse till.

* * *

Det blef söndag och Oskar Berg skulle nu första gången förrätta gudstjensten. Redan tidigt sågs den ena gruppen efter den andra af högtidsklädt bondfolk styra mot kyrkan, följande landsvägen åt, som drog sig mellan åkrarna. Då och då rörde en bondkärra upp dammet, som då i lätta moln seglade öfver den grå gärdesgården in på de gröna tegarna. Vid kyrkan stod folket i flockar och väntade på presten, för att få se honom riktigt på nära håll. De talade halfhögt med hvarandra, under det nya anländande skakade ifrån sig dammet och jemkade om de under vägen uppfästa klädningarna af vanligt, hemväfdt ylletyg. Längs vägkanterna stodo kärrorna i rader, och hästarne frukosterade med god aptit från hvar sin höknippa, allt emellanåt svängande på hufvudet för att afuålla flugorna, hvarvid de vid deras seltyg fästade små klockorna helt muntert klingade. Öfver den brokiga taffan hvälfde sig vårhimmeln hög och blå, och söndagens landliga frid gaf åt det hela en stämning af allvar och högtidlighet.

Den unge predikanten anlände och gick, vänligt helsande och helsad, genom folkskaran in i kyrkans sakristia och efter en stund började gudstjensten. Då Oskar Berg förrättade altar-

tjensten, fäste han sig vid att i en af de främsta bänkarne satt ett äldre och två yngre fruntimmer. Det förstnämnda hade ett allvarligt och lidande utseende, och äfven det ena af de båda yngre damerna hade något i sitt utseende, som talade om pröfningar och strider. Den tredje, som såg ut att vara sjutton eller aderton år, var af sällsynt skönhet, med nästan genomskinlig hy och stora mörka ögon, icke svarta och blixtrande, men af det tankedjupa slaget. Han tordes ej mera se åt det hållet, men han kände att dessa ögon hvilade på honom under hela gudstjensten och han kunde ej från sin inre blick utplåna detta forskande och på samma gång tillitsfulla uttryck, som strålade emot honom ifrån dem, då han första gången riktat sina ögon ditåt.

Då gudstjensten slutat, kom den ena efter den andra af församlingens förmögnare husbönder och värdinnor in i sakristian för att helsa sin nya prest välkommen och tacka för predikan. Genom skaran af bockande män och nigande qvinnor — de senare helt ståtliga att skåda med sina svarta sidenschaletter på hufvudet, blommiga sidenschalar öfver axlarne och den i hvit näsduk inlindade psalmboken mellan de öfver magen hopknäpta händerna — såg han äfven de trenne fruntimen träda in. Han gick dem till mötes och nu presenterade sig den gamla frun sjelf såsom friherrinnan X. och de båda andra såsom sina döttrar, löjtnantskan Constance Y., enka sedan ett år, och Adelaide. Deras hem, Leppälahti gods, låg en mil derifrån och hon bad honom göra henne nöjet af ett besök, dervid hon

tillika skulle tala med honom om en viktig angelägenhet. Han tackade för inbjudningen, lofvade komma följande dag och följde derpå de trenne fruntimren ned till stranden, der den båt låg, i hvilken de låtit ro sig till kyrkan. Efter ett ytterligare förbindligt afskedtagande stego fruntimren i båten, som snart, rodd af tvenne raska bonddrängar, försvann bakom en udde.

Småningom förskingrade sig kyrkfolket och endast klockaren stannade kvar för att stänga kyrkan, sedan han först frågat om han ej finge se »herr pastorn» hos sig till middagen, hvartill denne äfven samtyckte. Klockaren egde ett litet hemman strax invid kyrkan, och de vandrade nu dit längs åkerrenarne för att gina. Klockaren gick förut, visande vägen, och der han gick framlutad och gråhårig med den stora nyckelknippan i handen tyckte Oskar Berg att han nästan liknade en tomtgubbe, ett intryck som ingalunda försvagades af gubbens lifliga gråa, hjertligt välmenande ögon.

När de kommit på en bredare väg, så att ett ordentligt samtal blef möjligt, gjorde Oskar Berg några frågor, rörande hans värds lefnadsförhållanden.

— Jag är enkling, berättade då denne, och har varit klockare i kapellet i trettio års tid, det vill säga från mitt trettiofemte år. Två söner har jag, och de äro båda gifta i grannsocknarna och jag har ej sett dem på flere år. I jul skall jag fara och helsa på dem, om Gud ger helsa och krafter.

— Hvad är det för herrskap, friherrinnan och hennes döttrar, som var i kyrkan i dag? frågade Oskar Berg efter en paus.

— De ega en större egendom här i kapellet, svarade klockaren, men de hafva ej varit här på många Herrans år. Friherrinnan och hennes familj vistas vanligen i Petersburg, der hon lär hafva förnäma släktingar. Nu sägs det att af-färerna äro dåliga och att de därför blifvit tvungna att inskränka sig och flytta hit ut till landet. Det är ej mer än tre veckor, sedan de kommo.

— Friherrinnan såg mycket sjuk ut.

— Jo se, hon har fått lida så mycket. Hennes man låg sjuk nästan ett helt år, innan han dog. Det är nu två år sedan dess. Friherrinnan lemnade under denna tid knappast ett ögonblick hans sjukbädd. Det skall nemligen hafva varit ett mycket lyckligt äktenskap och friherrinnan riktigt afgudade sin man, som också var en sällsynt menniska. Ansträngningen och sorgen hafva brutit hennes krafter och det som nu ytterligare nedtynger henne, är att hon är tvungen att bo så långt borta från den plats, der han är begrafven. Man säger att hon dagen igenom skall sörja och klaga öfver, att ej kunna besöka hans graf och att hon menar, att hon ej kommer att länge kunna bära det och att hennes döttrar skola vara riktiga englar i kärlek och ömhet emot henne och göra allt för att få henne att mindre känna sin sorg och mindre tänka på den, hvilket är ett och det samma.

Men det hjälper ändå inte, och på dessa tre veckor skall den gamla frun hafva åldrats märk-

bart. Sorgen öfver hennes svärsons olyckliga död — hans häst stupade vid en parad och krossade honom under sig — har äfven djupt tagit på hennes krafter och det plågar henne att se den unga enkan sörja, fastän nog löjtnantskan för sin mors skull bjuder till att se glad ut.

Samtalet leddes derpå öfver till saker, som rörde kapellet's öfriga invånare, själavärden, de prester, som förut innehåft tjensten, o. s. v. Derunder lärde sig Oskar Berg sätta värde på den gamle mannens sunda omdöme och rättskaffens tänkesätt, och han skildes från honom med denna känsla af gammal bekantskap, som man alltid erfar efter sammanträffandet med personer, hvilka man kan egna sin aktning och sympati.

Äfven den gamle klockaren, som följt sin gäst ända till närheten af kapellansgården, fattade ett lifigt tycke för den enkla och flärdfria mannen, hvars öfverlägsenhet var af det slag, som man anar, men ej känner. Han blickade efter honom med ett egendomligt rördt uttryck i sina små, gråa ögon, skakade sedan på hufvudet, likasom då man vill slå bort några tankar, och trippade derpå hemåt igen, försigtigt stigande längs de med väppling och gräs beväxta åkerrenarne.

Oskar Berg tillbragte slutet af aftonen med läsning. Tankarne på de tre fruntimren och det dubbla föreningsband af kärlek och smärta, som så fullt och innerligt sammanknöt dem, trädde dock gång efter annan fram och störde sammanhanget af det lästa.

Huru skulle denna strid mellan sorg och

kärlek sluta? Hvilkendera skulle komma att gå segrande ur striden?

Dessa voro de frågor, som sysselsatte hans tankar, utan att han sjelf ville det eller ens visste hvarför.

* * *

Följande dag på eftermiddagen infann sig Oskar Berg hos herskapet på Leppälahti. Det var en vid sjön vackert belägen egendom med en gammaldags karaktärsbyggnad i två våningar och med en något dyster omgifning af gammal barrskog, här och der afbruten af grupper af åldriga hängbjörkar. Kring byggnaden var en anspråkslös, för tillfället något uppröddjad trädgård. Det hela tedde sig inbjudande och naturskönt, men tillika, som sagdt, något ensligt och dystert.

Oskar Berg emottogs med förekommande vänlighet. Friherrinnan tackade honom för hans tjenstvillighet och artigheten att så snart gå hennes önskan till mötes, och ledde sedan småningom samtalet till sitt egentliga ärende.

— Min dotter Adelaide, sade hon, har ännu ej konfirmerats. Jag har aldrig tyckt om den vanliga seden att låta barnen i mycket unga år taga det viktiga steget. De göra det visserligen då med lifligare hänförelse och större pathos, men deras själsmognad är ej tillräcklig för att gifva deras känslor det rätta djupet, utan hvilket intrycken af konfirmationen ganska snart åter fördunsta. Visserligen tror ej en mognare flicka på samma blinda sätt, som ett femton års barn. Eftertanken, studierna, det vaknande förnuftet —

allt bidrager att skingra denna oreflekterade tro, för hvilken barn hafva så lätt. Men i dess ställe är den religiösa känslan allvarligare, och den efter en klar och bestämd verldsåskådning längtande och arbetande själen är emottagligare för religionens sanna innehåll. Dessutom gjorde min mans sjukdom och död och min djupa sorg deröfver, att saken måste taga uppskof. Det vore därför nu min bön, att herr pastorn ville åtaga sig mödan att bereda Adelaide till hennes första nattvardsgång. Jag är viss att ni i henne skall finna en uppmärksam lärjunge.

Det blef då öfverenskommet, att Oskar Berg hvarannan dag skulle infinna sig i familjen, för att med Adelaide genomgå den sedvanliga beredelsen, eller den s. k. skriftskolan. Den återstående tiden användes till samtal och en kort promenad i omgifningarna. Friherrinnan och hennes döttrar lade dervid i dagen ej blott fin takt och umgängesvana, utan ock en intelligens och förståndsodling, som blott framstod så mycket fördelaktigare genom frånvaron af hvarje, äfven den minsta sträfvan att briljera. Oskar Berg gjorde äfven på dem ett förmonligt intryck, fullt öfverensstämmande med det de erhållit af honom i kyrkan, der de dock ej kunde förstå hans predikan, emedan de ej vore hemma i finska språket. Man skildes slutligen ömsesidigt nöjda och belåtna.

Den lilla familjen utbytte sedan ännu sinsemellan sina tankar om den nya bekantskapen, och slutomdömet var, att Oskar Bergs beläsenhet och belevnhet stod vida öfver den hos unga pre-

ster vanliga, och att hela hans person och sätt att vara och att tala, mera påminté om en vetenskapsman, än om en kyrkans tjenare.

Han å sin sida kände sig värmd af det hjertliga och okonstlade emottagandet och längtade att få begynna sin undervisning.

Och undervisningen begynte. Den gick med hängifvenhet å ömse sidor, och samtidigt uppväxte i de båda ungas hjertan en kärlek, som med så mycket större kraft bemäktigade sig dem, som deras förhållande af lärare och skriftebarn öppnade deras innersta väsenden för hvarandras blickar. Denna kärlek var så naturlig och sjelffallen, att de ej en gång kommo sig för att för sig sjelfva göra redo för sina känslor. Hon insög med fullt bröst den ädla och djuptänkta verldskådning, i hvilken hans religiösa riktning funnit sitt uttryck och som så fullt harmonierade med hennes egen barnsliga religiositet, och han mottog likaså i fulla drag det rena inflytandet af hennes skära qvinlighet. Det var för dem ej längre fråga om undervisningstimmar, utan om högtidsstunder.

Så förgingo ett par veckor. Det enda som störde harmonin i den lilla kretsen, var friherrinnans af den beständiga gnagande sorgen underhållna sjuklighet, som dagligen märkbart tilltog. I samma mån tilltog äfven döttrarnes omsorg och smekningar, och det var lätt att se, att de skulle gerna velat gå i döden för henne. De läste hennes önsknings i hennes ögon, och den minsta, löst uttalade antydning om en önskan, var för dem

en befallning, som det var en helig pligt att uppfylla.

En dag erhöll friherrinnan ett bref. Det var från S:t Petersburg. Då hon läste det, sågs en lindrig rodnad draga öfver hennes ansigte och hennes ögon lyste af glädje — för första gången på lång, mycket lång tid.

— Hvad är det, mamma? utropade Constance och Adelaide på en gång.

— Vi få snart främmande, kära barn, sade modren och lade brefvet i sin ficka. Jag skall snart tala om för er alltsammans.

Döttrarne gjorde ej några vidare frågor, men sedan undervisningen för dagen var slutad, bjöd friherrinnan sin arm åt Oskar Berg och bad honom göra en liten promenad med henne.

— När tror ni, hr pastor, att Adelaide blir mogen för sin konfirmation? frågade hon, sedan de hunnit ned i trädgården.

— Hon är det redan, fru friherrinna, svarade han. Hennes underbyggnad har ej lemnat något att önska, och min undervisning skulle därför till och med alls ej varit af nöden.

— Ni öfverskattar alldeles min Adelaides kunskaper, sade friherrinnan vänligt leende. Men det fagnar mig att ni tror, att hon snart kan konfirmeras, ty om en vecka få vi hit fremmande från S:t Petersburg. Då de skulle störande inverka på vår lilla skriftskola, är jag så mycket lyckligare öfver att den nu utan olägenhet kan afslutas.

— Det kan den, fru friherrinna.

— I sådant fall önskade jag att konfirma-

tionen, om möjligt, skulle ske i söndag enskildt i sakristian, hvarpå Adelaide och vi andra sedan med den öfriga församlingen gå till nattvarden. Går ej detta för sig.

— Fullkomligt, fru friherrinna.

— Ser ni, herr pastor, jag har förtroende till er, likasom jag anser det vara min pligt att meddela er en sak, som så nära rör min dotters framtid. Man har hos mig anhållit om hennes hand. Jag har ännu ej frågat henne sjelfrörande hennes känslor, men då det är en barndomsvän till henne, som hon alltid sett mycket gerna, tror jag att hon ej skall hafva något deremot. Jag får då också återflytta till S:t Petersburg, der min affidne man hvilar. Herr pastor, ni vet ej, huru denna tanke i förening med vissheten om min dotters lycka gjuter lif och kraft i mitt innersta väsende. Ja, Herren styre allt till det bästa. Likvisst vill jag ej ännu meddela min dotter något, innan konfirmationen är öfver. Jag vill ej att hennes tankar skola af hvad det än vara må, dragas bort från den högtidliga handlingen.

När något oväntadt och öfvervældigande inträffar, kan man oftast ej genast göra reda för sina känslor; man liksom behöfver tid att fatta och bedöma vidden af det skedda, innan det kan på sinnet utöfva hela sin upphöjande eller förintande verkan. Så var det äfven med Oskar Berg, då han hörde denna nyhet af friherrinnans mun. Han tog afsked och återvände hem till sig, utan att han hade ett bestämdt intryck af något annat, än att en olycka hade skett — huru och

när och hvarför, det hade han ännu ej klart för sig.

Men snart uppgick den förfärliga sanningen för honom i hela sin förkrossande tydlighet. Han såg nu klart, att han älskade Adelaide, att hon var honom kärare och dyrare än allt i världen och, hvad som kom honom att rysa i själens innersta, han såg nu äfven, att hon älskade honom. Hela tiden för hennes konfirmationsberedelse stod nu klar för hans ögon i dess minsta detaljer. Hvarje ord, som yttrats, hvarje blick ur dessa stora ögon, hvarje flämtande andedrägt, som gått öfver dessa jungfruliga, äkna läppar stod nu och vitnade för honom om en kärlek, lika djup, lika själ och sinne öfverväldigande som hans. Då steg som ett spöke den tanken upp i hans själ: hvad har du gjort? Hon är ju ditt skriftebarn. Du skulle leda hennes hjerta till Herran och du har ledt det till ditt eget bröst. Du har ej vakat så, som du bort, öfver dig och henne. Snart skola vredens åskor samlas öfver edra hufvuden. Och din, din skall hon dock aldrig blifva. Vid en annans hjerta skall hon gråta af kärlek till dig och endast i drömmen skall hon sträcka sina hvita armar emot dig. Ve öfver dig och den olyckka, du dragit öfver hennes oskyldiga hjessa.

Och vridande sina händer gick han hela natten fram och åter i sitt rum. När det blef morgon hade han vunnit herravälde öfver sig sjelf. En stark blekhet var det enda spår af hvad han kämpat och lidit. Han hade kommit till medvetande af, hvad han hade att göra, och han skulle göra det, utan att en muskel skulle få rö-

ras. Han hade att uppfylla sin pligt. Den stod klar för honom och omkring känslan af densamma, som uppfylde hans själ, hade han samlat hela sin andes styrka liksom en skyddsmur af härdadt stål. Den minsta remna — och allt skulle birsta som glas.

Den som hade observerat honom under de få sista gånger, han härefter sysselsatte sig med Adelaide, skulle ej märkt någon annan skillnad mot förr, än ett större allvar paradt med en viss stränghet, hvilket mycket väl lät förklara sig af stundens ökade högtidlighet och betydelse. Konfirmationen försiggick och då den i sin skönhet rörande unga flickan med tårfyllda ögon blickade upp emot honom, såg hon hans ögon hvilade på sig med samma allvarliga, nästan stränga uttryck, likasom vore hon en okänd, för sin domare knäböjande qvinna. Och då hon djupt rörd lutade sig mot altarringen och mottog brödet och vinet ur hans hand, ljödo orden »Vår herres Jesu Kristi lekamen och blod bevara din kropp och själ till evinnerligt lif» allvarliga som från en apostels läppar, utan den minsta dallring, som skulle låtit henne känna att han visste, att det var till henne han yttrade dem.

Adelaide å sin sida kunde ej rätt göra reda för sig sjelf. Hon märkte, att något var annorlunda, men hon visste ej hvad. Hon saknade något, utan att kunna göra klart för sig sin saknad, och på samma gång fylldes hennes hjerta af en besynnerlig blandning af jublande glädje och smygande sorg. Men äfven för henne skulle timman slå, då hon skulle få visshet.

Några dagar efter konfirmationen blef Oskar Berg bjuden på middag till Leppälahti. Han fann familjen i den angenämaste sinnesstämning. Friherrinnans helsa hade märkbart förbättrats och detta var en rik anledning till glädje för hennes döttrar. Mot denna ljusa fond af lycka och lefnadsglädje gjorde sig den unge prestens allvar och starka blekhet ännu mer påfallande; och detta gaf anledning till några välvilliga och deltagande frågor. Oskar Berg var glad att han i sjelfva verket hade en orsak, som han kunde uppge. Det var nemligen femte årsdagen af hans mors död.

— Ni älskade då mycket er mor? frågade friherrinnan.

— Öfver allt annat i verlden. Hon hade gjort för mig, hvad få mödrar skulle göra.

— Vill ni ej berätta oss litet om henne! bad Adelaide.

— Gerna. Min mor var enka efter en tjänsteman. Då jag var endast några år gammal, dog min far och lemnade ingenting annat efter sig än en otillräcklig pension. Då började min mor arbeta som den simplaste arbetsqvinna. Hon var ovan vid sådant groft arbete och det kostade henne mången förödmjukelse. Men kärleken till sin son, till mig, upprätthöll hennes krafter, och en djup, uppriktig religiositet gaf henne tröst och mod i de många mörka och bittra stunder, hon hade att genomlefva. Det var under motgången hon lärde sätta värde på religionens förmåga att gifva styrka och hopp, och så djupt rotade sig denna erfarenhet i hennes själ, att hon ej ansåg något kall i verlden kunna jämföras med det, som

har till sin uppgift att höja människornas sinnen från den jordiska förgängelsen mot det eviga och oförgängliga. Hennes innerligaste önskan var att kunna genom sitt arbete bereda mig tillfälle att studera till prest och ännu då jag var vid universitetet, gick hon och passade upp studenter, för att bereda mig lättnad vid mina studier. Med allt detta var hon en högt begåfvad och bildad qvinna, och hon hade i sin ungdom erhållit en värdad uppfostran. Men denna sida af sitt väsende visade hon endast för mig, i vårt fattiga hem. För alla andra var hon rätt och slätt madam Berg, skurmadammen, »hjelpmänniskan», om hvilken nu mera ingen kunde ana, att hon en gång sett bättre dagar. Jag gjorde hennes hjerta till viljes och blef prest, ehuru min rätta kallelse dock skulle legat åt naturvetenskaperna. I sin dödsstund välsignade hon mig och den bana, jag för hennes skull valt, och hon dog glad och lycklig öfver att se, att hennes arbete och hennes försaker ej varit bortkastade utan gifvit den frukt, hennes hjerta önskat. Hvile hennes trötta gråa hufvud i frid.

Det uppstod ett ögonblicks tystnad. Den enkla, men gripande lefnadssagan gjorde på de tre fruntimren ett djupt intryck och tårar glänste i deras ögon.

Men Oskar Berg tänkte för sig sjelf, hur mycket bättre det varit, om han kunnat följa sin egen håg vid valet af lefnadsbana. Om hans mor ändock egt förmåga att blicka in i framtiden och sett, till hvilket öde hon bestämt honom!

Friherrinnan och Constance aflägsnade sig

för några anordningar i hushållet, och under tiden gjorde Oskar Berg och Adelaide en spatsertur i trädgården. De gingo en lång stund tysta vid hvarandras sida, och slutligen satte de sig ned på en bänk vid stranden. Sommaraftonen var varm och lugn. Några hvita moln afbröto här och der himlens blåa rymd och vattnet låg spegelklart, så att de gröna stränderna visade sig dubbla i dess yta. Öfverallt qvittrade och drilade foglarne, än gladt och lifigt, än i vemodigt smältande toner.

Adelaide afbröt först tystnaden.

— Huru skall jag kunna tacka er för dessa förflytna veckor, dem jag aldrig, aldrig skall förgäta? sade hon, fattande hans hand.

Och då hon sakta tryckte den, råkade hon se på den välbildade fina handen och då släppte hon den åter långsamt, i det en varm rodnad göt sig öfver hennes ansigte.

— Ni skall ej tacka mig, fröken, sade han. Min undervisning har blott varit en förberedelse. Lifvet sjelft är den verkliga skolan. Mätte den leda er till det rätta, och mätte ni dervid finna lifvets högsta lycka.

Friherrinnans och Constances ankomst gaf åt samtalet en annan riktning och kort derpå tog Oskar Berg afsked och begaf sig hem. Hans själ var full af qual och förtvifan, och han kände behof att brista ut i högljudda snyftningar. Men han beherskade sig med denna jernkraft, hvaröfver han ständigt kunde förfoga, samma orubbliga kraft, hvarmed han engång förr kufvat sig sjelf; det var då han, för att bereda sin mor

lugn och fröjd i hennes sista lifsdagar, valde prestbanan, ehuru hans håg stod åt annat håll. Det gälde då hans pligt mot den, som för honom offrat allt och hvars dödsstund han annars skulle förbittrat, och det gälde nu hans pligt mot henne, hvars mor fordrade henne tillbaka af honom lika ogrundad i sin själ, som hon lemnat henne åt hans ledning. Men fastän han kunde qväfva utbrotten af sin smärta, fastän han kunde trycka tillbaka hvarje tanke på Adelaide, så satt smärtans tagg kvar djupt i hans själ, och den unga flickans bild hägrade för hans ögon, om han gick eller stod, om han sof eller var väken.

Sedan deras gäst aflägsnat sig, vandrade de båda systrarne arm i arm in i tallskogen och satte sig under en skyhög furu — en favoritplats, derifrån de kunde se sjön. Här tyckte de skuggan var svalast och barrskogens doft angenämast. Det låg dessutom ett underbart behag uti att låta blicken irra mellan de höga stammarne, hvilka åt alla håll öppnade hemlighetsfulla perspektiv.

— Constance du, jag saknar pastor Berg rätt mycket. Det känns så tomt nu, när han ej mer som förr kommer till oss på de bestämda tiderna, sade Adelaide. Sedan blickade hon en stund drömmande framför sig och hviskade derpå, gümmande sitt hufvud vid systemns skuldra:

— Constance, jag älskar honom!

Och stora tårar rullade sakta ned för hennes kinder, hvilka glödde som högröda rosor.

System slöt henne kärleksfullt till sitt bröst och sade:

— Stackars min lilla syster. Skall du nu redan blifva förtrogen med sorgen och smärtan! Ty kärlek och smärta gå hand i hand och få äro de, för hvilka kärleken är en väg till oblandad lycka.

— Hvarför säger du så? frågade Adelaide och blickade upp emellan tårarne, som fortforo att perla.

— Derför att lyckan är så ostadig. Min kärlek sköflades så fort af döden och blott minnet och saknaden har jag kvar. Och jag fruktar att icke heller du kommer att skörda rosor från din kärlek, såframt den ej är blott ett barnsligt svärmeri.

— Ack, det är den ej, hviskade Adelaide. Den har växt samman med mitt väsende, den är hela mitt lif.

— Och han?

— Han vet ingenting, han kan ej ana något derom. O Gud, jag fruktar att se honom, jag bäfvar då jag tänker, att jag hvilket ögonblick som helst kunde förråda det för honom.

— Tror du han älskar dig?

— Jag vet ej, jag har ej tänkt derpå. Det var först allt så naturligt och jag kom ej ens att tänka, att det kunde vara kärlek, som jag kände. Jag var så lycklig i hans närhet, och då han gick, var jag lycklig i vissheten att han snart skulle komma igen. Det var allt så ljuft och godt emellan oss, så förtroligt och innerligt, men på samma gång allvarligt. Men vid min konfirmation fann jag honom helt förändrad. Han stod framför mig så hög och sträng, nästan majestä-

tisk, att jag ej visste, om jag skulle fly eller knäböja för honom. Och sådan var han åter i dag. Det är som hade det uppstått emellan oss ett bråddjup, öfver hvilket jag förgäfves söker att komma — det vidgar sig allt mer, ju mer jag i mina tankar sträfvar att nå honom. Ack, om jag visste, att han älskade mig! Det vore mer än nog för mig, äfven om han aldrig, aldrig sjelf skulle säga det.

Och högt snyftande, så att hela hennes kropp skakade, slog hon sina armar kring systemens hals och tryckte en brännande, af tårarne fuktad kyss på hennes läppar.

— Älskade, lilla Adelaide, lugna dig nu, det blir kanske allt bra ännu, tröstade Constance och smekte hennes vackra hufvud. Vi skola nu gå hem och taga oss något före, som skingrar tankarna. Åt mamma skola vi tillsvidare ej säga något för att ej oroa henne. Framdeles, om det ej går öfver, skola vi tala om det för henne, så bli vi tre om saken, du lilla, barnsliga flicka. Se så, kom nu, så gå vi!

Adelaide torkade sina tårar och arm i arm gingo systrarne hem. De möttes af friherrinnan på trappan.

— Jag har sökt er, kära barn. Jag har något att meddela er, sade hon, och alla tre gingo derpå in i salen, der qvällsvarden redan stod dukad.

Ingen af dem visade dock någon aptit. Friherrinnan tog då fram det bref, hvarom förut nämndes, och yttrade:

— Vi få snart fremmande, och välkommet

främmande. Se här Adelaide, läs detta bref och låt mig sedan veta, hvad du tycker. Du behöver dock ej svara förrän i morgon. Gud vare med dig, mitt kära barn!

Och dermed lemnade hon henne brevet, kysste henne och systern till godnatt och gick i sitt rum.

När de båda systrarne kommit upp på sin kammare, läste Adelaide brevet högt. Nu förstodo de orsaken, hvarför deras mor visat sig så glad och lycklig på de senaste tiderna. Brevet öppnade för henne utsigt att få vistas i St. Petersburg, i sin gamla omgivning och sina gamla vanor, men framför allt i närheten af sin med nästan afguderit älskade mans graf. Det var tydligt för dem, att om detta hopp, som under några dagar så förvandlat henne, nu sveke, skulle den hårdt pröfvade och svaga modrens sista krafter brytas, och hon nedläggas på sjuksängen för att kanske aldrig mer stiga upp.

Utän att yttra ett ord, slogo systrarne sina armar kring hvarandras lif och sutto så under långa stunder lutade mot hvarandra. Utän att ett ord blef vaxladt, kysste de sedan hvarandra godnatt och gingo till hvila — eller rättare sagdt till en pinsam vaka, full af tårar och strider.

Följande morgon hade Adelaide feber och yrade. Man skickade bud till den några mil derifrån bosatte läkaren. Under tiden slösade Constance och modren de ömmaste omsorger på den sjuka.

Sjukdomen, som af läkaren förklarades vara nervfeber, hade ett lindrigt förlopp och efter ett par, tre veckor var den sjuka återstald, ehuru mycket svag och medtagen. De väntade gästerna hade under tiden anländt. Adelaides friare var en ståtlig och vacker ung man med ett intelligent utseende. Mot den sjuka var han idel uppmärksamhet, och kärlek, och han var synbarligen allas favorit, hvilket han också förtjenade att vara.

Adelaide emottog hans uppmärksamhet vänligt, men äfven sedan hon återvunnit sina krafter, låg det öfver hela hennes väsende ett drag af melankoli, som man tillskref sjukdomens inverkan. Då han slutligen framförde sitt frieri, gaf hon honom sitt ja och lofvade försöka göra honom lycklig. Den gamla friherrinnan var som föryngrad och Constance aftorkade i tysthet en tår, som ville smyga sig fram. Om natten, då hon ej kunde få en blund i sina ögon, hörde hon Adelaide sakta snyfta under sömnen.

Hvad Oskar Berg led under denna tid, låter sig ej beskrivas. Efter Adelaides förlofning hade han sett henne ett par gånger. Hon hade då darrat och bleknat och likasom undvikit honom.

Bröllopet utsattes till en dag i början af augusti och Oskar Berg var bedd att förrätta vigseln. Bruden var skön, men blek som nyfalten snö. Det svartnade för hans ögon, då han såg henne träda fram. Men han fattade sig åter, och vigselformulärets ord ljödo från hans läppar tydliga, klara och allvarliga, som kyrkklockans ljud en kall julmorgon. Brudens svar ljödo som

Seger.

främman
lät mig
ver de
med di

C
kysste
sitt ru

kamma
stodo

glad o

öppnad

tersbu

vanor,

nästan
ligt fö

dagar
hårdt

brytas
kansk

armar
långa

ett o
godna
till er

yrade
ifrån

stanc
sjuka

en sakta, knapt förnimbar hviskning. Vid orden
»Hvad Gud förenat, skola människor ej åtskilja»,
blickade hon ofrivilligt upp till honom. Det var
samma allvarliga, främmande ton, som hon hört
vid konfirmationen, samma uttryck af upphöjdt
lugn och öfverlägsenhet och då hon med sin make
knäböjde på pallarne, föreföll det henne, som om
det varit detta underbara majestät i hans ord och
person, inför hvilket hon lydig och viljelös ny
som då böjde sina knän.

Efter slutad ceremoni bars champagne om-
kring och brudparets skål dracks under välönsk-
ningar och kyssar. Derpå spredo sig de få gä-
sterna i de festligt med blommor och grönt smyc-
kade rummen och språkade och glammade och
drucko i allsköns trefnad och belåtenhet.

Kort efter vigseln kom ett bud, som sökte
presten. Den gamle klockaren hade plötsligt in-
sjuknat, och då han kände att det var slutet, som
nalkades, önskade han taga nattvarden.

Oskar Berg följde så mycket hellre kallel-
sen, som han kände sig nära att qväfvas i bröl-
lopsgården. Han tog ett kort farväl och skyn-
dade till den döende gamle.

Ytterst tård och blek låg den äldre kloc-
karen i sin säng. Han andades tungt men de
grå ögonen voro lifliga och glänsande. Vid sän-
gens hufvudända stod ett gammalt rödmåladt klock-
skåp och det grofva urverkets knäppningar ljödo
enformigt, klanglöst och långsamt. På en röd-
målad trästol vid sängen låg en af ålder och trä-
get bruk svartnad psalmbok med söndrig rygg.
Det lilla rummets fönster var öppet och den ljum-

ma aftonvinden satte då och då i rörelse en stor, i ett halftorrt bläckhorn instucken gåspenna. Ett vilsekommet bi surrade matt mot den stängda fönsterhalfvan under sina fåfånga försök att slippa ut.

Oskar Berg satte sig på stolen vid den sjukas säng.

— Hur är det med er, gamle vän? frågade han mildt.

— Med mig är det snart förbi, sade den sjuke med matt röst.

— Ni har skickat efter mig?

— Jo, jag ville se ett vänligt ansigte i min dödsstund, ett sådant godt och ärligt som ert.

— Kan jag gifva er någon tröst?

— Jag behöfver det ej. Min vandel har alltid varit rättskaffens och jag har ingen ond gerning att ångra. För resten förlitar jag mig på Herren, såsom jag gjort det hittills. Han är den bästa tröstaren. Ni var på bröllop i herrgården?

— Ja.

— Ser ni, sådant är lifvet. I ena ögonblicket bröllopsglädje, i det andra grafvens röst. Hvem är lyckligast af oss tre, tror ni, bruden, ni eller jag?

— Och inte är det så säkert, att det är bruden. Det skulle då vara jag. Ja visst, när lifvet är slut, vet man hurudant det varit; har det varit ondt, lemnar man det gerna, och har det varit godt, gläder man sig öfver, att det der borta skall blifva ännu bättre. Sålunda är ändå grafven det ställe der ondt och godt mötas och försviuna. Om man alltid kom att tänka på det,

främman
lät mig
ver de
med di

C
kysste
sitt ru

l
kamma
stodo
glad o
öppnad
tersbu
vanor,
nästan
ligt fö
dagar
hårdt
brytas
kansk

armar
länga
ett o
godna
till er

yra de
ifrån
stanc
sjuka

skulle man bära både lyckan och sorgen bättre, än mången gör det. Jag har nog märkt, att också ni har en sorg att bära på, fastän ni vunnit seger öfver er sjelf, och så tänkte jag, att jag kunde be er komma hit. För er var det väl också en begrafning derborta, kan jag tro, så att skilnaden i alla fall ej var så stor.

Oskar Berg lutade sitt ansigte mot sina händer och gret som ett barn.

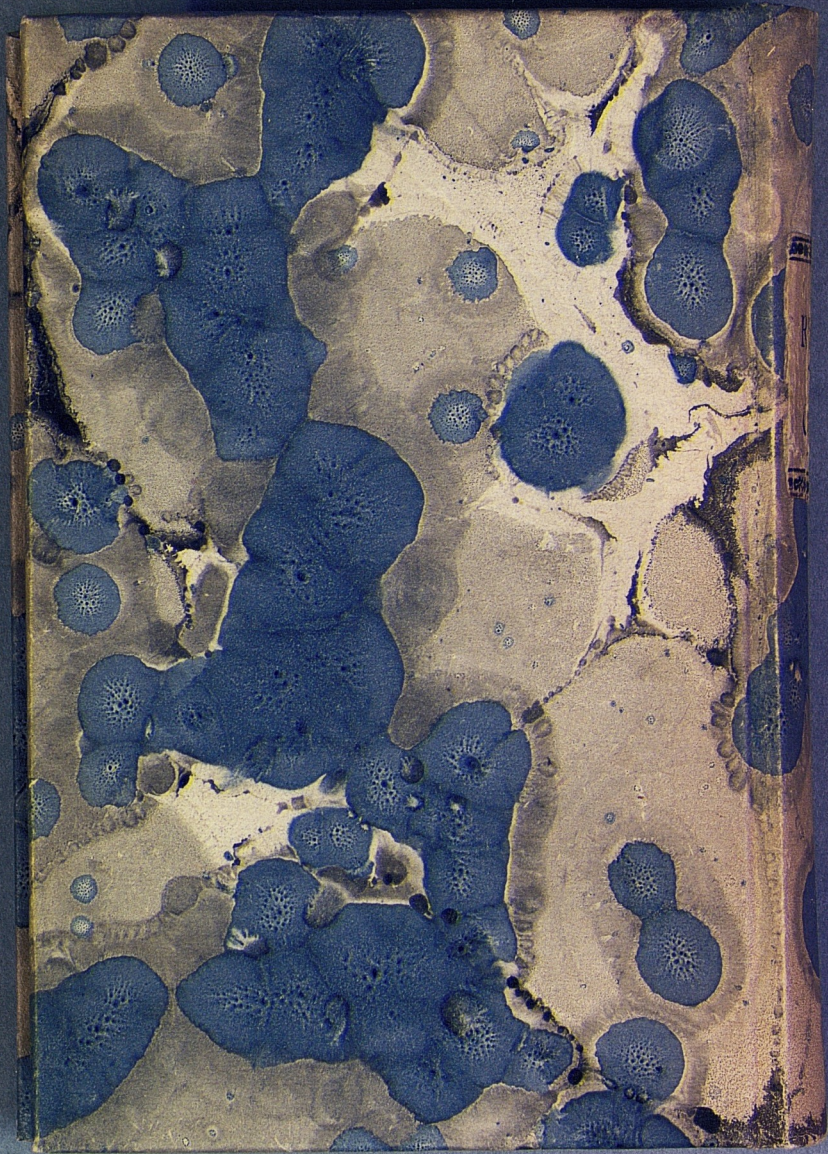
Den gamle såg vänligt på honom, men sade intet. De våldsamma snyftningarna och väggurets jemna knäppningar voro de enda afbrotten i den sällsamt fridfulla tystnaden.

S L U T.

tre,
att
un-
att
väl
att

ina

ade
gg-
ten

www.books2ebooks.eu